

KIADJA AZ »ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET«

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.
Az ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj:
Egész évre 120 Korona, fél évre 60 Korona.

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, Földmív. minisztérium (V., Országház-tér II. sz., II. em.).
A lapra vonatkozó mindenemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Gyakorlati tapasztalatok tógazdaságok köréből. B. B. — Sporthorgászat. (Folyt.) Báró Szurmay Sándor. — A csukáról (Folyt.) Répássy Miklós. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

Gyakorlati tapasztalatok tógazdaságok köréből.

Írta: B. B.

I. A halak nemének felismerése. A nemek felismerése a halaknál abszolút biztonsággal nem olyan könnyű dolog, mint ahogy azt a — néhány szakkönyvet át-olvasott — kezdő tógazdák, vagy a dunai halászok hiszik. A pontyról például minden szakkönyvben az van írva, hogy az ikrás teste a végbélnyílás felé vastkosabb, a végbél vége kiáll, az alatta lévő mélyedés kerekdedebb, mint a tejesnél. A tejes alsó teste viszont karcsúbb, ék alakú, a végbélnyílás nem áll ki s az alatta lévő mélyedés inkább a háromszögű alakhoz hasonlít. A gyakorlatban azonban gyakran előfordul, hogy a tejes teste a benne levő sok tej miatt vastkos alakú, az ikrás pedig, melynek ikrái még fejletlenek, vagy amelyek már leivott, karcsú alakot mutat. Egy alkalommal hat apatini halásznak mutattam meg (összel, a lehalászás-kor) egy anyapontyot, melynek neme kétes volt, ezek az öreg halászok egy része ikrásnak, a másik része tejesnek mondta az illető pontyot; felbontani azonban a szép hétkilogrammos példányt sajnáltam, így a kérdés eldöntetlen maradt.

Tógazdaságokban az ívótavakból kifogott, továbbá a növendék- és tartalék anyapontyokat nemek szerint, elkülönítve szokás olyan tavakba kihelyezni nyárra, melyeknek népesítése egynyaras ivadékkal történt. Mégis, bár nálam a szétválogatást tapasztalt halász végezte, ritkán esett meg, hogy az őszi lehalászás alkalmával pontyivadék is ne került volt elő, ami azt mutatja, hogy a tejesek közé 1—2 ikrás, az ikrások közé 1—2 tejes került.

A csompónál a nemek felismerése meglehetősen gyakorlatot kíván, de ennek birtokában aztán abszolút biztonsággal végezhető. A tejes hasi úszószárnyának második sugara felülnően meg van vastagodva s meggörbülve,

a hasi úszószárny különben is szélesebb és kerekded alakú. Az ikrás hasi úszószárnya keskenyebb, hegyesebb és sugarai egyforma vastagok.

A harcánál a végbélnyílás felett levő ovális, alul hegyesedő, rózsaszínű lebeny alakjából határozhatjuk meg a nemet: a tejes lebenye keskenyebb, az ikrásé gömbölyded ovális alakú. A vizsgálás alkalmával a harcát alsó állkapcsánál megmarkolva emelik ki a vízből, s ha már nyugodtan áll, illetve függ, meglehetősen biztosan meg lehet a lebeny alakjából ítélni a nemet. Kellő gyakorlat után úgylis felismerhetők a nemek, hogy abban a pillanatban, midőn a harcát alsó állkapcsánál fogva felemelik, ránézünk, mielőtt ficzkándozi kezdene: az ikrás mindig vastkosabb, a tejes karcsú alakot mutat. Ez a mód azonban, mint említettem, igazán nagy gyakorlatot kíván.

Süllőnél a tejes kékes színű, karcsú testű, az ikrás fehéres-sárga színű és vastkosabb.

A csukánál kora tavasszal az ikrás mindig vastkosabb és világos színű, a tejes nyúlánk és sötétebb színű.

II. A tavak lecsapolása. A tavak lecsapolásánál, akár fel kell fogunk a felsőbb tavak lecsapoló vizét az alsóbb fekvésű tavakba, akár nem, a főszabály az, hogy mindaddig, míg a tóterület nagyobb része víz alatt áll, a lecsapolás lassan eszközöltessék; naponkint 3—4 cm. apadás eleinte elég. Ha már csak kevés víz van a tó területén (20—30 cm.), akkor czélszerű a lecsapolást félbeszakítani mindaddig, míg sorra nem kerül a tó lehalászása. Ekkor aztán néhány nappal előbb újra kinyitjuk a lecsapoló barátságzilipet és gyors tempóban leeresztjük a vizet a halászáshoz szükséges mértékre. A tó talajában és iszapjában ugyanis lehetnek mérges gázok, melyek — megszűnővén a felettük elterülve volt vízréteg nyomása — felszabadulnak, megromtják az iszaptól kiszívargó vizet s hosszabb idő alatt esetleg megfullaszthatnák az anyagárokban zsúfoltan álló halakat.

A rácsok tisztogatásához eleinte elég, ha 2—3 szom-

szédos tóhoz egy embert állítunk, ki egyik zsilipről a másikhoz jár s tisztogatja a rácsokat. A lecsapolás vége felé azonban minden zsiliphez külön ember szükséges.

Amely tóban apróbb, 2–3 dekás pontyivadék, esetleg sok czompóivadék van, annál célszerű a lecsapoló zsilip előtt 6–8 méter sugarú félkörben sűrűszemű hálót felállítani, melynek alsó inát 2–3 méterenként kétágú pálczákkal leszorítjuk, így az apró ivadékok a víz sodra a rácsra nem nyomhatja s azok meg nem sérülhetnek és el sem pusztulhatnak.

III. Az anyapontyok tartása a telelőkben. Valamennyi, általam ismert szakkönyvben az anyapontyok tartásáról az áll, hogy azok, nemek szerint elkülönítve, külön teletetőkben tartandók addig, míg az ívatásra alkalmas meleg időjárás beáll. Egyedül Paul Vogel írt erről annyit, hogy az anyapontyok telelőibe tegyünk ősszel friss agyagréteget.

A legtöbb tógazdaságban az anyapontyok október végétől május közepéig—végéig a teletetőkben koplalnak, s közülök még legjobban járnak azok, a melyeket a természetes ívatásra kiszemelt tavakba korábban, már márczius elején kihelyeztek, vagy a melyek a mesterséges takarmányon tartott egy- és kétnyaras pontyok között élvén a nyáron át, bővebben táplálkozhattak, s elég tartaléktápanyagot halmozhattak fel testükben a hosszú koplalás idejére.

A természetes táplálékon tartott anyapontyok tehát súlyban megfogyva és alaposan kiéhezve jutnak május második felében az ívótavakba, a hol aztán első dolguk nem az ívás, hanem a táplálék keresése és tényleg, sokszor volt alkalmam megfigyelni (kivált a háború alatt, mikor a mesterséges takarmányozás vagy szűnelt, vagy legfeljebb korlátolt mértékben volt lehetséges), hogy az anyapontyok az ívótóba való kihelyeztetésük után napokig fejjel lefelé állva, az árkok fenekén keresgéltek valamelyes táplálékot és csak ha éhségüket némileg csillapították, kezdtek az íváshoz készülni.

Ezen tulajdonképpen nincs is okunk csodálkozni; hiszen a folyóvizekben élő pontyok, kivéve a leghidegebb időszakot, állandóan táplálkoznak, ha nem is olyan bőven, mint a jó tavakban tartott, nemesített társaik. Ha azután tavasszal a folyóvíz addig szárazon állott réteket és legelőket borít el, a pontyok annyi, nekik csemege-számba menő táplálékhoz jutnak, hogy kedvük szerint jól lakhatnak s mihelyt a víz kellően felmelegedett, le is ívnak.

A mezőgazdaságban minden gazda gondot fordít arra, hogy szaporításra szánt állatai jó erőben legyenek és kivált a párosodási időszak közeledtével igyekszik különösen apaállatait erőtakarmánnyal etetni. Érthetetlen tehát előttem, miért legyen éppen a nemesített anyaponty ama „mostohagyerek“, amelynek az ívás előtt 5–7 hónapig koplalnia kell, mikor a teletetőkben tartott rablóhalak is kapnak télire takarmányhalat.

A szakírók ama állítása, hogy a mesterséges takarmányon tartott anyaponty íváásra nem alkalmas, semmivel sincs bizonyítva. Sőt ellenkezőleg, azt mondhatnám, hogy a háború előtt, midőn az anyahalak számára külön „Regenerations-Teich“-ok tartása luxusszámba ment volna, azokat az ívás befejezése után akarva, nem akarva, etetéses üzemű tavakba kellett kihelyeznem, mert minden tóban ettünk, az anyapontyok sokkal hamarabb leívtak, mint később, amikor kiéhezve kerültek az ívótavakba.

Azt elhiszem, hogy sovány tóban mesterséges takarmánnyal túletetett anyaponty nem alkalmas az ívatásra, de hiszen okszerűen kezelt tógazdaságban ennek nem

is szabad előfordulnia, mert abban a mesterséges takarmányozás mellett különös gondot fordítunk a természetes táplálék szaporodásának előmozdítására, egyszerűen ott nem halzsírt, hanem halhúst termelünk.

Ezen a témán sokat gondolkodván, már évekket ezelőtt kísérletet tettem az anyapontyoknak a telelőkben való mérsékelt etetésével. Ha maradt az elmúlt nyárról hús- vagy halliszt, azt ugyanannyi tengeridarával és 20–25% agyaggal kevertem s ebből kaptak az anyapontyok élősúlykilogrammonként 5–6 grammot naponta. Ha nem volt kéznél hús- vagy halliszt, úgy a tengeridara és agyag is megtette a szolgálatot. Ez az 5–6 gramm bizonyára nem olyan nagy adag, melytől az anyapontyok meghívtak volna, de márczius elejétől április végéig folytatva így az etetést, az anyahalak éhsége mégis csillapodott, sokkal teltebb alakot is mutatnak, mint azelőtt s az ívótóba való behelyeztetésük utáni napon rendszeren leívtak.

(Folyt. köv.)

Sporthorgászat.

Írta: báró Szurmay Sándor, ny. gyal. tábornok.

(Folytatás.)

A Balatonban néhányszor igen sikeres horgászatom volt, különösen akkor, a midőn több napra mehettem le és kellőképen megtapasztalhattam a víz és a meder fenékvizonyait, beethettem, a jó időjárási és vízi állapotokat kívárhattam stb. Almádiban, Kenesén, Alsó-Örsön, Siófokon, egyszer Révfülöpön is ősszel a mólón, kikötőhídon vagy a csónakházakban horgásztam süllőre, mert ez a rabló szereti, ha a kövek között fedetten állhat lesbe, vagy legalább is árnyékos helyen, vagy valami czölöphöz lapulhat. Nyáron és korán ősszel pedig a nád szélén, a hol iszapos a tó feneké, pontyokra horgásztam.

Egy ízben egy fél ruhakosárra való törvényes mértéken felüli süllőt és néhány pontyot, máskor 3–4 darab pontyot 15 kiló összsúlyban és több süllőt fogtam egy nap alatt. Egyszer egy órán belül egy 2 kilós harcsa és egy 5 kilós ponty került horgomra. Ezek azonban igen kedvező eredmények voltak, a midőn véletlenül jó időjárást és megfelelő, nem haragos vizet találtam a Balatonon. Ez sajnos nem mindig volt így; nehéz is 1–2 napos kirándulásnál, főképp álló vízben a biztos eredményt megjósolni, mert megromolhat az idő, habo-roghat a Balaton, avagy ha folyóvízhez megyünk, zavaros lehet, vagy zavarossá válhat annak a vize.

A legnagyobb pontyokat mindig egy szem főtt nagy-szemű fehér kukoriczával fogtam, süllőt apró kűszszel, vagy gilisztával, a harcsát gilisztával vagy apró élő hal-csalival. A ponty legjobban harap a nyári és meleg őszi napok idejében és pedig a napnak minden szaká-ban. Legjobban a délelőtti órákban és estefelé. De fogtam már pont délben is. A mint a hűvös idő be-köszönt ősszel, elbujik a fenék iszapjába vajt gödrök-ben téli pihenőre.

A süllő legjobb fogási ideje az ősz, kissé hullámos víz mellett, mely az úszós horogra erősített csalit föl és lefelé mozgatja. Egész nap harap. A harcsáról nincs sok személyes tapasztalatom, de általános az a nézet, hogy főképen éjjeli rabló. Én fogtam már folyóvízben (Tisza, Sárvíz) a nap minden szakában harcsát. Az igaz, hogy ezek között nem volt 2 kilósnál nagyobb; így hát megengedem és lehetségesnek tartom azt, hogy az öregebbje csak éjjel jár prédára.

Igen kedves halászkirándulásaim voltak a boldog békeidőkben Felső-Magyarországon a Garam-folyó

mellékpatakjaihoz *pisztráng*ra. Oly ellenállhatatlanul vonzott ez a legnemesebb hal, hogy képes voltam nem egyszer a vasúti utazásra két éjjelt egymásután úgy szólván teljesen feláldozni — mert oda is, vissza is éjfélok át kellett szállnom Zólyomban — hogy egy vasárnap vagy ünnepnapon horgászhaszak és foghassak 25—30 pisztrángot. A halak e filozófusát néha nem könnyű lépre kapni. Múltéggel legélvezetesebb a fogása, cserjével be nem nőtt, szabad parti vízben. Nagyon meg kell azonban figyelni a víz körül repdeső kis pilléket, mert rögtön tudja ez a hal, hogy hamis az a légy, mely a vízbe kerül horgunkkal, ha nem pontosan annak a színnek felel meg, tehát legfőljebb utána úszik, de nem kapja be. A múltégy alakja teljesen mellékes és ez magyarázza meg a múltégyeknek néha fantasztikus formáit. Néha azonban az embernek minden igyekevése kárba vész, nem képes eleven legyet a víz körül látni és így a megfelelő színt használni. Ilyenkor az első pisztrángot, melyet sikerül esetleg természetes csalival fogni, fel kell bontani és megnézni, hogy gyomrában mily színű legyek vannak. Ezzel a színnel azután biztos a fogása mindaddig, amíg az időjárás meg nem változik és más szín nem kerül felszínre. Természetes csalinak abszolút biztos sikerű a szöcske, melyet tiszta időben mindig szívesen fogad el a pisztráng. Nagyon jól tudja ez a hal, hogy csak az eső sodorhat a vízbe gilisztát, a szöcske pedig ilyenkor elbujik és csak száraz időben mozog, ugrik és esik a vízbe. Esős időben tehát a giliszta a biztos természetes csali.

Mint minden horgász, úgy én is elviselhetetlen tehernek éreztem mindig az olyan bámészkodó embert, aki *kibicznek* próbált horgászat közben hozzám szegődni. Olyankor vagy egyszerűen félretettem a szerszámot és pihentem vagy jó távol más irányban mentem, hogy megszabaduljak a kellemetlen vendégtől és kérdezősködéseitől. Az embernek se kedve, de talán ideje sincs a felelgetésre; nagyon is elvonja a figyelmet a halaktól. A horgász mindig kerüli az olyan helyet, ahol emberek járnak-kelnek, avagy korán hajnalban, amidőn még nincs ott közlekedés, keresi föl azokat. Ellenben nincs terhére, sőt kellemes, ha egy-két horgászó társa vagy tanítványa van, a kik maguk is el lévén foglalva, vagy a kikkel az ép aktuális tárgyról beszél. Osszatarozó ily horgászok sohasem alkalmatlanok egymásnak, sőt adott esetben kölcsönösen sokirányú segítséget nyújtanak egymásnak.

*

Bevezetésként már említettem a horgászsport gyakorlásának azt az áldásos hatását, hogy az ember minden gondját és bánatát ellefejtí, ha a horognyéllel kezében a víz partján dolgozik. Egész lénye, minden gondolata a halnak szól, másként nem is tudna sikeresen horgászni, hisz a taktikát is igen sokszor, néha minden pillanában kell, hogy megváltoztassa.

Változatos életemnek, mely állandóan a legsúlyosabb iga jegyében folyt le, csak egyetlen egy időszaka volt, a midőn a kötelességtudás és a legsúlyosabb gondoktól terhelt felelősség nem engedte meg nekem azt a luxust, hogy nehéz gondjaimat bár csak egy pillanatra is, akár éjjel, akár nappal félretegyem és gondolataimat horgászat közben teljes odaadással a halra koncentrálljam. Ez az időszak pedig nem miniszterségem, hanem harctéri parancsnoklásom idejére esik.

Csodálatos dolog az, hogy egy ember, a ki oly szeretettel kultiválja a horgászó sportot és oly nagyon szereti a halakat mint én, a ki olykor, a midőn hosszabb

idő óta „száraz”-ra van helyezve, vagyis régóta nem horgászhatott, képes Budapesten külön utat megtenni valamely vásárcsarnokba vagy a Deák-térre csak azért, hogy a halkereskedők vízmedenczéiben úszkáló halakat lássa és azok látásától felüdüljön, csodálatos mondom, hogy az az ember a harctéren, bár ott van a lába előtt a legszebb haldús víz, nála van a horgászó készség, phisikai ideje is volna és mégsem horgászik, mert nem tudja és nem is akarja teljesen félretenni a nagy gondokat, melyek parancsnoklásából kifolyólag nyomják. Két és egynegyed évi harctéri szolgálatom alatt legtöbbször halasvíz mellett voltam. A lakásom előtt folyt el a pisztrángos felső *Ung*, később ott volt pár lépésnyire elhelyezésemtől számos galicziai és orosz igen haldús patak, folyó, nagy tó. Ablakomból nézhettem a vizet és a halak játékát és mégsem horgásztam. Nem affektálás ám ez, mert kísérletet is tettem vagy négy-szer igen csendes, állóharcos napokon, sőt egyik esetben igen csábító affairém is volt egy nagy hallal és mégsem voltam képes e nemes sportnak bár csak rövid időre is teljes odaadással, tehát élvezetesen élni. Hamar rájöttem arra, hogy ilyenkor nem a halakkal törődöm, hanem állandóan végigmenve gondolatban a folyton változó viszonyok alatt álló saját és a jelentésekből ismert ellenséges helyzetben, mérlegelve találgatom hosszú, néha 50—60 kilométeres frontomnak különösen gyenge részeinél szükséges ellenrendszabályokat bekövetkező támadások esetére, valamint a lehetséges saját aktióimat, hogy az ellenséget károsítsam, gyengítsem. Nagyon gondderhes mesterség ez!

Uhrinowban, Galiczia északkeleti sarkában, az orosz határon volt törzshadiszállásom, a midőn 1915. augusztus havának egy szép, derült napján ebéd előtt egy órával lementem a kastélyból, melyben laktunk, a parkban levő körülbelül $\frac{1}{2}$ holdas tóhoz, melyen egy dűsvízű malomárok folyt keresztül. A legyes horoggal fogtam hamar egy kis keszeget és azt kétágú csukahorogra téve, beledobtam a tónak egy előre kiszemelt mély állóvízes sarkába; szerintem csukának kellett ott lenni. A kis csali nem sülyedhetett még egy arasznyira sem a víz színe alá, a midőn azt elkapta valami hal és egy pillanatnyi oly erőteljes rántás után, mely majdnem engem is a vízbe lódított, horgom a kiegyenesülő horognyél hatása alatt kikerült a vízből — kis és nagy hal nélkül! A nagy rabló úgy szedte le a kis halat, hogy a horog egyik ága letörött egész símára, a másik pedig teljesen kiegyenesedve tűnt elő a zsinegen. Összeszedtem a sátorfámat és visszamentem a szobámba, mert újólágt láttam, hogy csak gépiesen, ész nélkül dolgoztam, különben nem szabadul el a meglepetés ellenére sem a nagy hal. Zsineget kellett volna engedni neki és kissé kifárasztani, mert, hogy jól bekapta a csalit, annak bizonyossága a részben letörött, részben kiegyenesedett horog.

Rövidesen ebédhez ültünk és csakhamar jelentik, hogy megvan a nagy halam, a hátán úszva vergődik a tó közepén, most mennek érte csónakon. Kihozták a csukát; mérleg hiányában nem tudtuk súlyát megállapítani, de hosszában a föld fölé emelve, kötésen felül ért, tehát 1 méternél hosszabb volt, a feje pedig olyan nagy volt, mint egy normális farkaseb feje. Felbontásánál megtaláltuk a horog letörött felét a gyomra falában, a horog kiegyenesedett fele pedig végighasította a hal belsejét, míg valószínűleg páncélos szája valamelyik részén fennakadva kiegyenesedett. A kis csali halat egy szippantás juttathatta a rabló gyomrába, mert az egész tragédia egy pillanat alatt játszódott le.

Másnap törzsem mind a hatvan tisztje evett ebből a halból; lehetett 15—18 kilós. Bár az eredmény ilyen fényes volt, többé még sem horgásztam ebben a vízben. Nem volt meg a hozzá való dispositióm.

Hazatérve a harctér véres munkájától, mely életemnek legdicsebb, de egyúttal legnehezebb időszaka volt, bár teljesen másirányú, de hivatalos elfoglaltság tekintetében bizony mégis cseberből-vederbe kerültem azzal a különbséggel, hogy most már mint horgász más haldús víz helyett csak a halaktól kifosztott Dunát nézhettem Budapesten és ezt is csak messziről. Az bizonyos, hogy ez a tény nem bántotta bennem a horgászt, mert a szabályozott budapesti Duna — bár kenyerem legnagyobb részét itt fogyasztottam el — sohasem vonzott, abban sohasem horgásztam. Ilyen helyen nem lehet élvezettel sportot űzni azért, mert biztosra vehető, hogy a város területén bárhol, legalább egy tuczt kibiciz akadna néhány perc alatt az ember bosszúságára; az a néhány jó hely, a hol sikerrel lehetne horgászni — a nagy csatornák beömlési helyei alatt — ép a part legforgalmasabb vidékein vannak. Ott szorgoskodnak a keszegfélék és egyéb békés természetű halak, elkapkodva a kanálisból kiömlő bő táplálékot, de azok nyomában vannak a rablók: a süllők, harcsák és talán csukák is, melyekre nézetem szerint sikerrel lehetne itt felcsalizott kis eleven hallal horgászni.

(Folyt. köv.)

A csukáról.

(Folytatás. *)

Írta: Répássy Miklós.

Az ikrást mindig több tejes kíséri. Az ivás nyugodt, nem áramló vízben történik; az ikrák tapadósak s ráragadnak a vízzel borított növényzetre. A kikelés, az időjáráshoz képest, 12—14 napot vesz igénybe. A kikelt zsenge ivadék körülbelül 6—7 mm. hosszú, nagy, ovális szikzacskója van, a mely egy-két nap múlva sötétszínűvé válik. Amint a szikzacskó fogy, a kis csuka feje, szája, fogai — szóval ragadozó szerszáma — hamar kifejlődik s a kis hal csakhamar természetes táplálék után lát.

A csuka megtermékenyített ikrája, de a kikelt zsenge halacska is nagyon érzékeny a hőmérséklet hirtelen változása iránt. Azokban a korai hónapokban pedig, a melyekben a csuka megívik, igen könnyen megesik, hogy az ivásra s az ikra kikelésére kedvező melegebb napok után hirtelen ismét hidegre fordul az idő; különösen veszedelmesek a hideg szelek; ilyenkor aztán elpusztul az új nemzedék még a petében, vagy egészen zsenge korában; de az ivásra kedvező áradás sem jelentkezik mindig olyan korán, emiatt aztán egyáltalán elmarad a csuka ivása. Ezekből magyarázható, hogy egyes időszakokban a csuka nagyon megfogy, máskor ismét, látszólag, különösebb ok nélkül, ismét elszaporodik. Így láttuk nálunk pl. a Velencei tónál, hogy 8—10 év előtt alig volt csuka a tóban, most pedig igen szépen fognak benne — 5 kg.-mos példányokat is!

A csuka ilyen időszakos kimaradásának ellensúlyozása céljából, de meg általában, hogy a vizek okszerű halászati művelését a csuka tenyésztése révén is hathatósabban űzhessék, már régóta foglalkoznak gyakorlati haltenyésztők a csuka mesterséges úton való szaporításával. Egy részük a természet útmutatását követve megelégszik mesterséges ivótavak létesítésével (Allg. Fischerei Zeitung, 1912. Nr. 5. M. Berr: „Der Hecht

und seine Zucht“; Oest. Fisch.-Zeitung, 1911. Nr. 16. A. Gasch: „Zur künstlichen Hechtzucht“); a másik teljesen olyan módon, mint az a pisztrángféle halaknál szokásos, mesterségesen feji ki az ivarérett halakból az ivartermékeket s aztán mesterségesen költeti ki a mesterségesen megtermékenyített ikrát (Allg. Fischerei Zeitung E. Hörhammer: „Die künstliche Erbrütung des Hechtes; Deutsche Fischerei-Correspondenz, 1915. October. E. Strophal: „Praktische und erfolgreiche Versuche in der Hechtzuchtanstalt“).

A csukaívótavakat egészen olyanra készítik, mint a pontyos ívótavakat. Kicsiny, néhány száz négyszögöl nagyságú, sekély, füvesfenekű tavak, a melyeket az ivás előtt töltenek meg vízzel. Az anyacsukákat azonban úgy kell kifogni a szabad vízből, akkor, a mikor már ott is éppen hozzákezdene az iváshoz; még arra is ügyelni kell, hogy az ikrást kísérő tejeseket az ívótóban is ugyanahhoz az ikráshoz adjuk — egy ikráshoz kettőt-hármat —. Így aztán, úgyszólván, haladék nélkül folytatják a megkezdett munkát s mihamar leívnak; 2—3 nap alatt készen vannak. A leívtott nagy halak a mélyebb részekbe húzódnak, a honnét azonnal ki kell azokat fogni, mert különben saját ivadékukat pusztítják el. Az időjárás szerint körülbelül 2 hét alatt kikél az ikra.

Ha a csuka ikráját mesterségesen akarjuk megtermékenyíteni és külön edényekben kiköltetni, akkor is a szabad vízből kell kifogni a teljesen ivarérett anyállatokat. A csukát ugyanis nem lehet úgy, mint a pisztrángot előzőleg medencében tartani, mert ha nem teljesen érett az ivásra, a fogságban nem fejlődik tovább, sőt visszafejlődik. Az ikra kifejése úgy történik, mint a pisztrángnál. Az ikrának annyira érettnnek kell lenni, hogy nagyon gyenge, simogatásszerű nyomásra is leadja a hal. Az ikrát kevés vizet tartalmazó tábla fogjuk fel s egyszerre csak egy, legfeljebb két ikrásat fejtünk ki, aztán rögtön több tejeset — egy ikrásra 3—4 darabot is számítva —, hogy tej bőven jusson az ikrához. Az ivartermékeket lúdtoll zászlájával óvatosan összekeverjük és az ikrát 3—5 perczig a levegőn hagyjuk, hogy kissé megkeményedjenek; a csuka ikrája ugyanis nagyon lágy. Ajánlják azt is, hogy az ikrát többször öblítsük át friss vízzel, míg csak külön nem válnak az egyes szemek, mert a csuka ikrája csomókba tapadó. Most aztán a költőedényt tápláló vízből töltsük az ikrára s a vízzel együtt beöntjük a költőedénybe.

Ezek különböző alakú üvegedények olyképp berendezve, hogy a víz alulról áramlik bennük felfelé s így a behelyezett ikrákat állandóan kavargó mozgásban tartja s megakadályozza, hogy azok ismét összetapadjanak. (Macdonald-féle üvegek. L. Allg. Fisch.-Zeitung. 1912. év. 100. old.) Legegyszerűbbek a hengeralakú edények — 16 cm. átmérő, 60 cm. magasság —; a vezetéző cső leér csaknem a fenékgig s a víz áramlása így hat felfelé; a víz fent fut ki az edényből. Ilyen üvegben körülbelül 100,000 ikra helyezhető el. Az edényeket csoportosan faládba helyezik, a mely ládába gyűlik össze az edényekből lefutó víz; a ládából drótszítával ellátott nyíláson át jut a szabadba. E nyílás úgy van csinálva, hogy bizonyos mélységű víz mindig legyen a ládában.

Óvakodni kell attól, hogy az ikrára mindjárt erős sugarú víz hasson, mert, a mint már említettük, az ikra kezdetben puha s igen érzékeny. Az első napokban tehát csak annyi vizet engedjünk, hogy bőven kapjanak az ikrák életető levegőt a vízzel; 2—4 nap múlva, ha már keményebbek, erősebben folyathatjuk a vizet,

*) L. a Halászat 9.—10. számát.

hogy az esetleg összetapadt ikrák ismét szétváljanak; később, mikor a szempontok már megjelennek, az áramlás még fokozható. Az egészséges ikra kezdetben rózsaszínű, később barnássá válik. A meg nem termékenyített ikrák szürkék, szürkés-fehérek; ezek könnyebbek is amazoknál s az áramló víz felhajtja azokat úgy, hogy tülhálócskával könnyen eltávolíthatók. (Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya f. évi július hó 6-án a földművelésügyi minisztérium székházában **báró Inkey Pál** elnökele alatt ülést tartott.

Jelen voltak: Corchus Béla alelnök, dr. Dobránszky Béla alelnök, dr. Hirsch Alfréd, dr. Korbuly Mihály, Kuttner Kálmán pénztáros, Répássy Miklós, Simonffy Gyula titkár, Stógermayer Alajos, báró Szurmay Sándor és Zimmer Ferencz. Távolmaradásukat kimentették: Kocsy Imre és Scheiber József.

A megjelentek üdvözlése után **elnök** megállapítja a határozatképességet és a jelen voltak lelkes helyeslése közben üdvözlöi **Zimmer Ferencz** abból az alkalomból, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr kinevezte a kereskedelmi statisztikai értékmegállapító bizottságba taggá s mint ilyen a *kereskedelmi tanácsosi* címet nyerte el.

1. **Titkár** bejelenti, hogy a legutolsó választmányi ülés óta dr. Dobránszky Béla, Zimmer Ferencz és saját személyéből álló bizottság memorandumot nyújtott át a kereskedelemügyi minisztériumban, a melyben az egyesület a vámkérdésben elfoglalt álláspontját ismertette és kérte, hogy az már most és a jövőben is a kereskedelemügyi kormányzat részéről elismertessék és figyelembe véssék.

A kedvező fogadtatás bejelentése után ismerteti a kereskedelemügyi miniszter 63739/922. sz. leiratát, amely szerint a miniszter az egyesületnek a vasúti halszállítási tarifa mérséklése iránt beadott kerelmét teljesíthetőnek nem találta.

A választmány az utóbbi bejelentést sajnálattal veszi tudomásul, azzal, hogy az ügyet nem veszi le azért a napirendről, hanem alkalomadtán abban újabb lépéseket fog tenni a tarifa mérséklése érdekében.

2. **Titkár** jelenti, hogy időközben a következők kérték az egyesület kötelékébe való felvételüket: *alapító tagként*: Strém Dénes birtokbérő Szentlászló puszta, Csongrád község és a Magyar Tógazdaságok Rt.; *rendes tagként* pedig: Ott János kir. mérnök Budapest, Szőnyi Károly és Társa halászbérlő Szőny, Ihm János áll. jegyintézeti tisztviselő, Eröss Aristid, Sandl László, Fleischmann Zsigmond, Sayer Ferencz, Miskiewicz Oszkár, Weidler Dezső magántisztviselő Budapest, Rác Béla intéző, Károly Sándor g. segédtiszt, Haverl Márton vízmeister Nagyhortobágy, Frankl György s. rendőrfelügyelő, Csirszka Konrád magánzó Baja, idb és ifj. Tóth István földbirtokosok, idb Schäifer Sándor halászmester Szeremle.

Nevezettek a közgyűlés megerősítésének fenntartása mellett tagokul felvétetnek.

3. **Titkár** a Fanda-féle halászcéhbeli ereklyetárgyak elhelyezése iránt intézkedést kér.

Elhatározza a választmány, hogy az ereklyetárgyakat ideiglenesen valamely pénzügyi safe-jében helyezi el, a végleges elhelyezés iránti puhatolódzások pedig a titkárság útján folyamatba teendők.

4. **Bernáth István** egyesületi tagnak a f. évi márczius 17-én tartott rendkívüli közgyűlés által leadott két indítványa tárgyában a választmány elhatározza, hogy a tilalmi időszak helyes megállapítását elrendő, az egyesület a földművelésügyi minister úrtól a halászati törvény revízióját fogja kérelmezni, továbbá átirattal fordul a törvény alapján alakult halászati társulatokhoz, a melyben őket a sporthalászat felkarolására s a sportalkalom megadására fogja kérni.

5. **Zimmer Ferencz** bejelenti, hogy az előbbi pont alatt említett közgyűlés által a választmány elé utalt indítványát visszavonja.

Választmány ehhez hozzájárul, azt a napirendről leveszi.

6. **Zimmer Ferencz** részletesen ismerteti a csonkamagyarországi halkereskedelem súlyos helyzetét, reámutat arra, hogy a jelenleg összezsúfolt, de hajdan nagy szerepet játszó magyar halkereskedelemnek fennmaradásához nincs elég árúja, a transitó kereskedelem fellendülését pedig a jelenleg érvényben lévő vámkezelés, illetve a behozatali vámok akadályozzák.

Miután az egyesület álláspontja szerint a hazai haltermelésnek ezidőszert úgy sincs védővámokra szüksége, a magyar halkereskedelemnek pedig existenciális érdeke, hogy a vámkezelés és a behozatali vámok megszűnjenek, indítványozza, hogy a halbeho-

zatal szabaddá tétele s a behozatali vámok eltörlése iránt az egyesület sürgős beadvánnyal küldöttségileg is forduljon a m. kir. pénzügy, földművelésügyi és közlekedési minisztériumokhoz.

7. **Elnök** beszámol a vásárcsarnoki halárak helyes jegyzése ügyében eljárása közben szerzett kedvezőtlen tapasztalatairól.

Választmány a bejelentést tudomásul veszi azzal, hogy az ügyet továbbra is felszínen tartja, alkalomadtán további lépéseket tesz.

Dr. Hirsch Alfréd hozzászólása után a választmány az indítványt egyhangulag elfogadja.

Választmányi ülés után a tagok a városligeti Gundel-féle vendéglőben társas vacsorára gyűltek össze. S.

VEGYESEK.

A Rajna folyót is szennyezi már, még pedig oly alaposan, hogy a németalföldi kormány a német kormánytól a dolog miatt panaszt tett. A panasz elsősorban a partmenti német ipartelepek felelőségére mutat rá, amelyek minden gyári szenny levezetésére a Rajna vizét használják fel; utal aztán arra, hogy népegészségügyi nézőpontból milyen veszedelmet rejt a vízfertőzés magában s mennyire fenyegeti a folyam halászatát is.

A német halászati érdekeltség bizonyos szomorú elégtétellel fogadja az idegen állam közbelépését, mert a maga részéről hiába hívta fel már rég a hatóságok figyelmét a veszedelemre; nem történt semmi, pedig évekkal ezelőtt már a Rajnában való fürdéstől is óvták a hatóságok a közönséget — a vízben tömegesen előforduló typhus bacillusok miatt. — (D. F. Z. 1922. Nr. 27.)

A czet életének titkaiból. *Dr. C. F. Sonntag*, az angol zoológiai társaság tagja f. é. május hó 9-én igen érdekes előadást tartott a fentebb említett társulat ülésén Londonban a czetről, mely a földkerekség legnagyobb és még ma is egyik legkevésbé jól ismert vízi emlőslálatja.

Az előadó megállapította, hogy a nagy czet testhőmérséklete 102° Fahrenheit (= 38.9° Celsius, tehát magasabb az emberi test hőmérsékleténél is). Bámulatos, hogy az újszülött kis czet mégis minden baj nélkül kiállja azt a hirtelen hőváltozást, mely akkor éri, midőn megszületve olyan vízbe kerül, mely csak fagyponthoz közeli hőmérsékletű. Egyetlen újszülött emlős sem bír ekkora alkalmazkodó képességgel! Például a kis macskák, kis tigrisek vagy farkaskölykök azonnal elvesztik testi melegüket, mihelyest anyjuk nem melengeti őket fekvőhelyükön heverészve. Igazán meglepő tehát, hogy a czetsecsemők mily tökéletes hőszabályozó berendezéssel jönnek a világra.

A czetkölykök táplálkozási módja még mindig meglehetősen titokzatos, de az már ismeretes, hogy különleges, szelepszzerű berendezésük van tüdejüknek a víztől való elzárására, midőn anyjuk alá, a vízbe bukva úszkálnak.

Az ámbragyanta, ez a sajtáságos illatos anyag, mely oly sok finom illatszernak alapanyaga, a czet gyomorrontásának köszönhető. A czet ugyanis mohón nyeli a rengeteg sok tintahalat (a lábasfejűekhez tartozó tengeri puhatestű állat, nem hal), melyeknek szarunemű maradványait azonban nem tudja megemészteni. Ezek a szarunemű anyagok összegyűlve izgatólag hatnak a czet emésztő szerveire s ekkor választódik ki az értékes ámbragyanta, melynek piaci ára manapság unciánként (1 uncia = 28¹/₂ gramm) öt angol font és pedig a silányabb minőségű fekete anyagé. A finomabb szürke és aranyárga ámbragyanta unciánként 7—10 angol fontba kerül!

A czeteknek van egy különös érzékszervük, mely hasonlóan működik a „hydrophon“-hoz; ezt a szerkezetet a tengerlatjátjárnak hallgatás útján való megfigyelése céljából eszelték ki és használták a háborúban. A bajban levő és erősen csapkodó czetet megérik ezzel a szervükkel a többiek és segítségére sietnek.

Az előadó megemlíttette azt is, hogy a czet szíve minden egyes dobbanása alkalmával 10—15 gallon vért nyom előre a tüdő felé, ami nem kevesebb, mint 45—63 liter! Érthető, ha meggondoljuk, hogy ez a szív akkora, mint egy jó nagy dzsa.

Végül megállapította az előadó, hogy a czetek ismert rokonainak, a delphinnek és a narválnak testhőmérséklete 96° Fahrenheit (= 35.6° C), szigonyütötte sebeken mérve és hogy a czeteknek izló érzékük hiányzik. (Daily Mail, 1922. május 10.) *Dr. U. E.*

Hivatalos árjegyzés. A budapesti vásárcsarnokok igazgatóságának jelentése szerint július hóban halban lanya felhozatal mellett az árak emelkedtek.

A nagyban való eladás jegelt halnál a hónap második felében élenkebb volt, a következő árakat jegyezték métermázsánként: *élő*

ponty 19,000—26,000 K, **jegelt ponty** 8000—24,000 K, **harcsa** 19,000—38,000 K, **csuka** 16,000—18,000 K, **fogas süllő** 21,000—45,000 K, **balatoni keszeg** 1800—4500 K, **kárász** 8000—10,000 K, **czompó** 10,000—18,000 K, **márna** 8000—18,000 K, **kecsge** 30,000—40,000 K, **apró kevert hal** 6000—11,000 K.

A kicsiben való elárúsításnál az árak ingadozóait július hóban kilogrammonként fillérekben az alábbi összeállítás mutatja:

	1922. július 1.		1922. július 29.	
	Vásár- csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár- csarnokokban	Nyílt piacon
a) Édesvízi (élő) hal:				
Ponty, nagy ...	30000—35000	20000—30000	34000—35000	20000—30000
" kicsiny ...	25000—30000	—	28000—30000	—
Harcsa, nagy ...	—	24000—45000	—	24000—45000
" kicsiny ...	35000—35000	—	—	—
Csuka, nagy ...	—	16000—24000	—	16000—24000
" kicsiny ...	—	—	—	—
Fogassüllő, dunai ...	—	—	50000—50000	—
Kárász ...	—	9000—14000	—	9000—14000
Czompó ...	—	12000—15000	—	12000—15000
Márna ...	—	16000—24000	25000—25000	16000—24000
Keszeg ...	—	—	—	—
Kecsge, nagy ...	—	—	—	—
Apró, kevert hal ...	—	6000—8000	—	6000—8000
b) Édesvízi jegelt (nem élő) hal:				
Ponty, nagy ...	20000—28000	16000—24000	25000—30000	16000—24000
" kicsiny ...	17000—20000	—	15000—25000	—
Harcsa, nagy ...	45000—50000	25000—45000	40000—50000	25000—45000
" kicsiny ...	40000—40000	—	25000—40000	—
Csuka, nagy ...	25000—25000	13000—0000	22000—28000	13000—20000
" kicsiny ...	0000—22000	—	18000—22000	—
Fogassüllő, dunai ...	35000—35000	—	30000—45000	—
I. Fogassüllő, balatoni nagy 3 kg.-on felül ...	—	—	35000—40000	—
II. Fogassüllő, balatoni nagy 2-3 kg.-os ...	50000—50000	5000—35000	32000—32000	25000—35000
III. Fogassüllő, balatoni kicsi 45 cm. h. feljebb ...	30000—30000	—	28000—32000	—
IV. Fogassüllő, balatoni kicsi 35 cm. h. feljebb ...	26000—26000	—	28000—28000	—

	1922. július 1.		1922. július 29.	
	Vásár- csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár- csarnokokban	Nyílt piacon
Keszeg, balatoni ...	4500—5000	4500—600	5000—5500	4500—6000
Kárász ...	—	8000—10000	—	7000—10000
Czompó ...	—	10000—11000	—	10000—11000
Márna ...	22000—22000	14000—20000	20000—26000	18000—18000
Keszeg ...	4000—6000	4500—6000	—	4500—6000
Kecsge, nagy ...	45000—45000	—	—	—
" kicsiny ...	35000—35000	—	50000—50000	—
Apró, kevert hal ...	—	—	14000—14000	—
d) Rákfélék és egyéb neműek:				
Folyami rák, nagy ...	2500—4000	—	2500—3500	—
" " kicsiny ...	1000—3000	—	1000—1600	—

A lap kiadásáért felelős: Répássy Miklós.

Hollandiai háló,

inslég, patentczérna,
haláskötél, zsinég, fonál, varsa,
Készen és megrendelésre

ismét állandóan kapható:

ÁDÁM MIKSA, BUDAPEST,

IV., FERENCZ-JÓZSEF-RAKPART 6.

TELEFON: József 61-48.

IFJ. SINGHOFFER ÁGOSTON és TÁRSAI

HALNAGYKERESKEDÉS

CZÉGTULAJDONOS:

HALTENYÉSZTŐ ÉS HALKERESKEDelmi RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Raktár és kereskedelmi iroda: BUDAPEST, IX., ERKEL-UTCZA 3. SZ.

TELEFON: nappal: József 48-48, éjjel: 54-04.

Központi iroda: BUDAPEST, V., BÉLA-UTCZA 8. TELEFON: 79-46.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsza élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, BUDAPEST, Központi vásáresarnok. Telefon: József 48—94

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd, (Somogy m.).

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), arányorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A toógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd (Somogy megye).